

CENTRUM EDUKACJI
IRENA OŻÓG I WSPÓLNICY SP Z O.O.

Warszawa, Plac Konstytucji 1

Ustawa z 11 marca 2004 r.
o podatku od towarów i usług

OGÓLNE ZASADY PODATKU VAT

Nowa ustawa o VAT

□ Nowe regulacje

- Zasady określające miejsce powstania obowiązku podatkowego
- Korekta podatku naliczonego
- **Opodatkowanie transakcji wewnątrzwspólnotowych**
- Specjalne zasady opodatkowania

□ Zmiany obecnych przepisów

- Wydłużenie terminu do korygowania faktur VAT z 12 miesięcy do 5 lat – art. 86 ust. 13 ustawy
- Ograniczenie odliczenia od podatku VAT należnego do 50% VAT naliczonego, ale nie więcej niż 5 tys. zł - przy nabyciu samochodów osobowych i ciężarowych o ładowności mniejszej niż obliczona wg wzoru – art. 86 ust. 3 i 5 ustawy; nie dotyczy to leasingu przy umowach zawartych przed wejściem ustawy w życie, zarejestrowanych w urzędzie skarbowym do 14 maja 2004 r. - art. 154 ustawy
- Uznanie leasingu finansowego za dostawę towarów (a nie usługę), a zatem cały podatek wystąpi na początku trwania umowy – art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy
- Wyłączenie z VAT usług świadczonych na rzecz podmiotów zagranicznych, ale z prawem do odliczania podatku naliczonego – art. 86 ust. 1 ustawy
- Możliwość wykazywania VAT należnego i naliczonego w imporcie w tym samym miesiącu
- Wydłużenie do 180 dni terminu zwrotu VAT dla podatników zarejestrowanych (NIP UE) dokonujących transakcji wewnątrzwspólnotowych, którzy rozpoczęli wykonywanie czynności opodatkowanych bądź też wykonujących czynności opodatkowane krócej niż przez okres 12 miesięcy i nie wpłacających kaucji – art. 97 ust 5 ustawy
- Zmiany zasad fakturowania – wystawianie faktur wewnętrznych przy wewnątrzwspólnotowym nabyciu towarów i w imporcie usług – art. 106 ust. 7 ustawy

Ustawy VAT nie stosuje się do

- transakcji zbycia przedsiębiorstwa lub zakładu (oddziału) samodzielnie sporządzającego bilans;
- czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy;
- działalności w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych

PODATNIK

- Osoba prowadząca działalność gospodarczą bez względu na cel czy rezultaty tej działalności; działalność gospodarcza obejmuje również wykorzystywanie w sposób ciągły dla celów zarobkowych towarów lub dóbr niematerialnych
- Podatnicy zarejestrowani jako podatnicy VAT do siódmego dnia od dnia ogłoszenia ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku VAT, **z wyjątkiem oddziałów samodzielnie sporządzających bilans**, którzy zgłosili, że będą składać deklaracje podatkowe VAT – 7 będą uważani za podatników zarejestrowanych jako podatnicy VAT czynni bez konieczności potwierdzania tego faktu przez urząd skarbowy
- Podatnicy są obowiązani złożyć VAT – R do urzędu skarbowego zawiadamiając o zamiarze dokonywania dostaw lub nabyć towarów z krajów UE i uzyskać status podatnika VAT UE

PODSTAWA PRAWNA: art. 15 i 157 ustawy o VAT

Definicja podatnika

- Osoba prowadząca samodzielnie działalność gospodarczą bez względu na cel czy też rezultat tej działalności,
- Działalność gospodarcza obejmuje również wykorzystywanie w sposób ciągły dla celów zarobkowych towarów lub dóbr niematerialnych

Uwaga:

Nie są opodatkowane VAT czynności osób fizycznych wykonywane na podstawie:

- 1) stosunku pracy i stosunków pokrewnych,
- 2) umowy o dzieło, umowy agencyjnej, zlecenia lub innej umowy cywilnoprawnej o świadczenie usług zawartej:
  - przez pracownika - ze swoim pracodawcą,
  - przez zlecającego - z osobą fizyczną, dla której jest to działalność wymieniona w art. 13 pkt 2-8 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a umowa określa warunki wykonywania tych czynności, wynagrodzenie i odpowiedzialność zlecającego te czynności.

CENTRUM EDUKACJI
IRENA OŻÓG I WSPÓLNICY SP. Z O.O.

Warszawa, Plac Konstytucji 1

Zakres opodatkowania

- ❑ Odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju
- ❑ Eksport towarów (w tym eksport pośredni)
- ❑ Import towarów i usług
- ❑ Wewnątrzwspólnotowe nabycie w Polsce za wynagrodzeniem
- ❑ Wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów

PODSTAWA PRAWNA: art. 5 – 14 ustawy o VAT

CENTRUM EDUKACJI
IRENA OZÓG I WSPÓLNICY SP Z O.O.

Warszawa, Plac Konstytucji 1

DOSTAWA TOWARÓW

- **Dostawą towarów jest każde przeniesienie prawa do rozporządzania towarem tak jak właściciel**
- Definicja towarów obejmuje również grunty (do końca kwietnia 2004 r. – wyłączenie obrotu gruntami z regulacji ustawy)
  - Grunty niezabudowane, inne niż tereny budowlane oraz przeznaczone pod zabudowę są jednak zwolnione z podatku VAT
- **Dostawą towarów jest również m. in.:**
  - Wydanie towarów na podstawie umowy leasingu (lub innej podobnej) zawartej na czas określony lub z odroczonym terminem płatności, o ile umowa przewiduje przeniesienie własności
  - Wydanie towarów na podstawie umowy komisu
  - Inne czynności zrównane z dostawą towarów za wynagrodzeniem (bezpłatne wydanie towarów na cele inne niż związane z prowadzonym przedsiębiorstwem, o ile przysługiwało odliczenie podatku naliczonego)
    - **Wyłączenie próbek i upominków o niewielkiej wartości (50 zł dla jednej osoby w roku, łącznie nie więcej niż 0,125% rocznej sprzedaży)**

PODSTAWA PRAWNA: art. 7 ust. 1, 2, 3, 4 ustawy o VAT

Świadczenie usług

□ **Świadczeniem usług jest każda transakcja nie będącą dostawą towarów, w tym:**

- przeniesienie praw do wartości niematerialnych i prawnych (w tym na podstawie umowy licencyjnej)
- zobowiązanie do powstrzymania się od czynności lub do tolerowania czynności lub sytuacji
- nieodpłatne świadczenie usług, gdy podatek naliczony podlegał odliczeniu

PODSTAWA PRAWNA: art. 8 ustawy z 11 marca o VAT

Miejsce opodatkowania towarów

□ **Opodatkowanie towarów**

- Miejsce, w którym znajdują się towary w momencie wysyłki do nabywcy – przy dostawie
- Miejsce instalacji lub montażu
- Miejsce, w którym znajdują się towary w momencie dostawy – przy wewnątrzspółnotowym nabyciu

□ **Konieczność analizy obowiązku rejestracji VAT w innych Państwach Członkowskich**

PODSTAWA PRAWNA: art. 22 - 28 ustawy o VAT

Miejsce opodatkowania usług (1)

Zasada ogólna – miejsce siedziby usługodawcy

□ Gdy usługodawcą jest podmiot z UE:

- Usługodawca wystawia fakturę VAT ze stawką podatku właściwą dla swojego kraju i w swoim kraju płaci podatek
- Usługobiorca z innego państwa UE nie traktuje w swoim państwie podatku z faktury wystawionej przez usługodawcę jako VAT naliczony; może w kraju usługodawcy ubiegać się o zwrot na podstawie VIII Dyrektywy
- Usługobiorca spoza UE może w kraju usługodawcy ubiegać się o zwrot na podstawie XIII Dyrektywy

Miejsce opodatkowania usług (2)

- **Miejsce faktycznego wykonania usługi** – usługi transportowe, w tym pomocnicze (załadunek, rozładunek, przeładunek i podobne), usługi związane z majątkiem ruchomym, usługi w dziedzinie kultury, sztuki, sportu, nauki, edukacji, rozrywki

Podatek rozlicza polski nabywca usługi, jeżeli usługodawca zagraniczny nie ma siedziby w Polsce

- **Miejsce lokalizacji nieruchomości** – usługi związane z nieruchomościami (rzeczoznawstwo, nadzór budowlany, usługi architektów)

Podatek rozlicza nabywca usługi dotyczącej nieruchomości w Polsce, gdy usługodawca nie rozliczył tego podatku

Miejsce opodatkowania usług (3)

W miejscu (kraju) siedziby usługobiorcy z UE i spoza UE:

- Sprzedaż praw lub udzielanie licencji i sublicencji, przeniesienie lub cesji praw autorskich, patentów, praw do znaków fabrycznych, handlowych, oddania do używania wspólnego znaku towarowego albo wspólnego znaku towarowego gwarancyjnego albo innych pokrewnych praw
- Reklama
- Usługi prawnicze, rachunkowo-księgowo, badania rynków i opinii publicznej, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, przetwarzanie danych i dostarczania informacji, usługi architektoniczne i inżynierskich, tłumaczenia,
- Usługi bankowe, finansowe i ubezpieczeniowe (też reasekuracja), bez wynajmu sejfów przez banki,
- dostarczanie (oddelegowanie) personelu,
- najem, dzierżawa lub inne usługi o podobnym charakterze, których przedmiotem są rzeczy ruchome, z wyjątkiem środków transportu
- Telekomunikacyjne, nadawcze radiowe i telewizyjne, elektroniczne
- Usługi agentów, pośredników działających w imieniu i na rzecz innej osoby, jeżeli uczestniczą w zapewnieniu świadczenia wymienionych wyżej usług
- Usługi polegające na zobowiązaniu się do powstrzymania się od dokonania czynności lub posługiwania się prawem – w wyżej wymienionym zakresie

Miejsce opodatkowania usług - siedziba usługobiorcy (4)

□ **Gdy usługodawcą jest podmiot spoza Polski:**

- usługodawca wystawia polskiemu usługobiorcy fakturę bez podatku VAT
- **polski usługobiorca jest podatnikiem podatku VAT** (wystawia fakturę wewnętrzną z VAT należnym); podatek należny od niego jest równocześnie jego podatkiem naliczonym (w tym samym miesiącu)

□ **Gdy usługodawcą jest podmiot z Polski:**

- usługa nie podlega opodatkowaniu VAT w Polsce i nie wykazuje się jej w deklaracji VAT-7 po stronie sprzedaży
- polski podatnik wystawia fakturę VAT i ma prawo odliczyć VAT naliczony w takim zakresie, w jakim usługi te podlegałyby opodatkowaniu, gdyby były wykonane w Polsce

TRANSAKCJE WYKONYWANE ZA GRANICĄ

- Transakcje, w których miejsce opodatkowania znajduje się za granicą nie są wykazywane w polskiej ewidencji VAT i nie muszą być dokumentowane fakturami VAT
- Transakcje takie nie są zrównane z opodatkowaniem stawką VAT 0%
- Wartość takich transakcji uwzględniana jest jednak w obrocie dającym prawo do odliczenia podatku naliczonego w przypadku jego rozliczania strukturą sprzedaży

Obowiązek podatkowy (1)

- **Zasada - z chwilą wydania towaru lub wykonania usługi**
- Jeżeli dostawa towaru lub wykonanie usługi (w tym częściowe) podlegają fakturowaniu - z chwilą wystawienia faktury, nie później niż w 7 dniu, licząc od dnia wydania towaru lub wykonania usługi
- **Wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów** - 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano dostawy towarów, a w razie wystawienia faktury przed tym dniem – z chwilą wystawienia faktury
- **Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów** - 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano dostawy towaru będącego przedmiotem wewnątrzwspólnotowego nabycia, a w razie wystawienia przez dostawcę faktury przed tym dniem – z chwilą wystawienia faktury
- **Wewnątrzwspólnotowe nabycie nowych środków transportu** - z chwilą otrzymania tych towarów, nie później jednak niż z chwilą wystawienia faktury przez podatnika podatku od wartości dodanej

Obowiązek podatkowy (2)

- **Zaliczki, przedpłaty, zadatki, raty, w tym zaliczki na dotacje, subwencje i podobne** – z chwilą otrzymania tej części należności
- **Eksport towarów** - z chwilą:
  - potwierdzenia przez urząd celny wywozu towaru poza terytorium Wspólnoty, albo
  - otrzymania 50% ceny, pod warunkiem, że wywóz nastąpi w ciągu 6 miesięcy od otrzymania tej kwoty i eksporter złoży w us zabezpieczenie majątkowe kwoty zwrotu różnicy podatku
- **Import** – co do zasady z chwilą powstania długu celnego (wyjątki art. 19 ust. 8 i 9)
- **Wysyłka towaru** nabywcy lub wskazanej przez niego osobie trzeciej - z chwilą wydania towaru jednej z tych osób

Obowiązek podatkowy (3)

Przy dostawie (wydaniu) towaru przez podatnika podmiotowi opodatkowanemu od prowizji (art. 30 ust. 1 pkt 4):

- prowadzącemu przedsiębiorstwo maklerskie
- zarządzającemu funduszami inwestycyjnymi
- agentowi lub zleceniobiorcy
- innej osobie świadczącej usługi o podobnym charakterze

obowiązek podatkowy powstaje z chwilą otrzymania zapłaty za wydany towar, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wykonania usługi przez ten podmiot

Szczególny moment obowiązku podatkowego (1)

Z upływem terminu płatności z umowy:

- dostawa energii elektrycznej i ciepłej oraz gazu przewodowego
- świadczenie usług telekomunikacyjnych i radiokomunikacyjnych; gdy usługa jest realizowana przy użyciu żetonów, kart lub innych jednostek – z chwilą ich sprzedaży
- rozprowadzanie wody, gospodarka ściekami, wywóz i utylizacja odpadów, usługi sanitarne

Szczególny moment obowiązku podatkowego (2)

Otrzymanie całości (części) zapłaty:

- ❑ **nie później niż 30 dnia od dnia wykonania usług:**
  - transportu osób i ładunków kolejami, taborem samochodowym, statkami pełnomorskimi, środkami transportu żeglugi śródlądowej i przybrzeżnej, promami, samolotami i śmigłowcami;
  - spedycyjnych i przeładunkowych
  - w portach morskich i handlowych
  - budowlanych lub budowlano-montażowych
- ❑ **nie później niż z dniem wystawienia faktury** – usługi komunikacji miejskiej
- ❑ **nie później niż 90 dnia od dnia wykonania** usługi drukowania gazet, magazynów, czasopism i książek (z pewnymi wyjątkami – art.19 ust. 13 pkt 8)
- ❑ **nie później niż 60 dnia od dnia dostawy i nie wcześniej od dnia wydania** gazet, magazynów, czasopism i książek (z wyjątkami – art.19 ust. 13 pkt 3); przy umownym rozliczaniu zwrotów wydawnictw -z chwilą wystawienia faktury dokumentującej faktyczną dostawę, nie później niż po upływie 120 dni, licząc od pierwszego dnia wydania tych wydawnictw
- ❑ **nie później niż z upływem terminu płatności z umowy lub faktury:**
najem, dzierżawa , leasing lub usługi o podobnym charakterze
- ❑ **nie później niż 20 dnia od dnia wysyłki** w dostawie złomu newsadowego i **nie później niż 30 dnia od dnia wysyłki** w dostawie złomu wsadowego; nie dotyczy złomu metali szlachetnych

Szczególny moment obowiązku podatkowego (3)

Spółdzielczość mieszkaniowa

Otrzymanie całości lub części wkładu budowlanego lub mieszkaniowego, nie później niż z chwilą:

- ustanowienia spółdzielczego własnościowego lub lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego
- przekształcenia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu
- ustanowienia odrębnej własności lokalu mieszkalnego lub lokalu o innym przeznaczeniu
- wydania albo przeniesienia własności lokalu lub własności domów jednorodzinnych

Zwolnienia

- Zwolnienie z VAT podatników, których obroty nie przekraczają w danym roku równowartości 10 tys. EUR (Czechy, Słowacja, Węgry – 35 tys. EUR)
- Zwolnienie nie ma zastosowania do :
  - podmiotów nie mających siedziby w danym kraju;
np. polski przedsiębiorca dokonując niewielkich transakcji w UE poza Polską (i Wielką Brytanią) musi się tam zarejestrować
  - nabywców nowych środków transportu

Podstawa opodatkowania (1)

- Obrót pomniejszony o rabaty oraz powiększony o dotacje, subwencje i inne dopłaty związane z dostawą
  - Brak ograniczenia czasowego (1 roku) dla rabatów zmniejszających podstawę opodatkowania
- Jeżeli należność określona jest w naturze, lub przy braku określenia kwoty należności – wartość rynkowa
- Przy bezpłatnym wydaniu towarów lub świadczeniu usług nie w celach działalności gospodarczej – cena nabycia lub koszt wytworzenia towarów lub usług

PODSTAWA PRAWNA: art. 29 ustawy o VAT

Podstawa opodatkowania (2)

U podatnika wykonującego czynność dostawy **towarów używanych**, dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich lub antyków **nabytych uprzednio przez tego podatnika dla celów prowadzonej działalności lub importowanych w celu odprzedaży**, podstawą opodatkowania jest marża stanowiąca różnicę między całkowitą kwotą, którą ma zapłacić nabywca towaru, a ceną nabycia, pomniejszoną o kwotę podatku

CENTRUM EDUKACJI
IRENA OŻÓG I WSPÓLNICY SP. Z O.O.

Warszawa, Plac Konstytucji 1

STAWKI PODATKU VAT

- **22%** - stawka podstawowa

Stawki obniżone:

- **7%** - towary i usługi wymienione
w załączniku nr 3 do ustawy VAT
- **3%**
- **0%** (np. przy wewnątrzwspólnotowej dostawie towarów)

CENTRUM EDUKACJI
IRENA OŻÓG I WSPÓLNICY SP Z O.O.

Warszawa, Plac Konstytucji 1

Zapłata podatku

Podatnicy są obowiązani, bez wezwania przez urząd skarbowy, do obliczania i wpłacania podatku za okresy miesięczne w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy, na rachunek urzędu skarbowego.